

**СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИЙ ІНСТИТУТ – НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЦЕНТР НАСІННЕЗНАВСТВА ТА СОРТОВИВЧЕННЯ**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАСІННИЦТВО З ОСНОВАМИ НАСІННЕЗНАВСТВА»**

Галузь знань	Спеціальність	Спеціалізація	Кваліфікаційний рівень	Форма навчання	Рік навчання	Семестр
Аграрні науки та продовольство	Агрономія	Селекція і насінництво	Третій освітньо-науковий	Денна	1	2
Кількість кредитів	Змістовних модулів	Загальна тривалість занять	Лекції	Практичні заняття	Самостійні заняття	Вид контролю
3	1	90 год.	8 (16 год.)	7 (14 год.)	60 год.	Залік
Викладачі	ВИШНЕВСЬКИЙ Володимир Володимирович	зав. відділу насінництва	кандидат с.-г. наук	старший науковий співробітник	wsky@ukr.net (048) 7895135	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Курс дисципліни «Насінництво з основами насіннезнавства» розглядає актуальні питання, проблеми і перспективи розвитку вітчизняного насінництва та класичного насіннезнавства сільськогосподарських культур. Висвітлюються теоретичні та організаційно-методичні засади галузі насінництва, технологічні аспекти виробництва, критерії оцінювання якості й зберігання насіння, особливості виробництва високоякісного насінневого матеріалу окремих культур
Мета та завдання	<p>Сформувати у аспірантів чіткі знання про насінництво як окрему галузь науки та виробництва, що має теоретичні підвалини, методичні рішення та завдання практичної діяльності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен знати: основні засади насінництва та його теоретичної бази – насіннезнавства; сучасну наукову і практичну термінологію, положення законодавства у сфері насінництва; принципи організації та основні ланки та етапи насінництва; методологію та техніку проведення оцінки сортових і посівних якостей насіння; сутність і необхідність здійснення сортозміни та сортооновлення; основні схеми і методи створення насіння високих генерацій; особливості технологій виробництва насіння різних культур; технологічні аспекти післязбиральної доробки насіння; внутрішньогосподарський насінневий контроль.</p> <p>По закінченні вивчення курсу дисципліни аспірант мусить вміти: самостійно планувати, закладати та проводити дослідження з насінництва й насіннезнавства; володіти методиками з визначання сортових та посівних якостей насіння; розраховувати обсяги насінневих фондів з урахуванням перспектив насінницької роботи; організувати та проводити внутрішньогосподарський сортовий і насінневий контроль на виробництві; користуватись актуальною інформацією державних реєстрів, інших публічних документів, нормативно-правовою документацією, що регламентує насінництво; сформувати та подати до Мінагрополітики заявку на виробництво насіння сорту; правильно вести насінницьку документацію та оформляти документи на насіння; здійснити сортозміну та розробити виробничу програму з насінництва.</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
1	Формування та розвиток насінництва й насіннезнавства	1	Будова плодів і насінин	1	Історичні передумови та розвиток насінництва і насіннезнавства
				2	Насіннезнавство – теоретична база насінництва. Утворення, будова, формування та особливості проростання насіння
2	Теоретичні засади насінництва	2	Основні показники якості насіння та методи їх оцінювання	3	Посівні якості та урожайні властивості насіння. Життєздатність та критерії оцінювання посівного матеріалу
3	Критерії оцінювання якості насіння та їхнє біологічне значення			4	Агротехніка насінневих посівів. Специфічні насінницькі заходи, що забезпечують отримання високоякісного насіння
4	Технологія виробництва і зберігання насіння	4	Організаційні засади внутрішньогосподарського насінневого контролю	5	Екологічні аспекти насінництва. Значення абіотичних та біотичних чинників за формування плодів та насінин. Вплив умов вирощування культур та агротехнологій на якість і довговічність насіння
5	Екологічне насінництво				
6	Науково-організаційні засади насінництва	5	Екологічне прогнозування урожайних властивостей насіння	6	Організаційні засади насінництва. Виробництво посівного матеріалу, державний та внутрішньогосподарський сортовий і насінневий контроль
		6	Нормативні вимоги до якості насіння		
7	Стандартизація і сертифікація насіння	7	Особливості насінництва самозапильних та перехреснозапильних культур	7	Сертифікація насіння. Порядок та методи визначання сортових і посівних якостей насіння
8	Особливості насінництва окремих культур			8	Технологічні аспекти виробництва насіння. Загальні поняття та особливості насінництва окремих культур

Рекомендована література

Базова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гриценко В.В., Калошина З.М. Семеноведение полевых культур. М.: Колос, 1984.272 с. 2. Їжик М.К. Сільськогосподарське насіннезнавство. Формування, будова та властивості насіння. Ч. 1. Х.,2000.104 с. 3. Їжик М.К. Сільськогосподарське насіннезнавство. Реалізація потенційних можливостей насіння. Ч. 2. Х.,2001.118 с. 4. Кіндрук М.О., Герасименко В.П., Кіріак О.Ю. Насінництво сільськогосподарських рослин: Підручник. Одеса, КП ОМД,2010.228 с. 5. Кулешов Н.Н. Агрономическое семеноведение. М.:Сельхозиздат,1963.304 с. 6. Макрушин М.М. Насіннезнавство польових культур.К.:Урожай, 1994.208 с. 7. Макрушин М.М., Макрушин Є.М. Насінництво: Підручник.Сімферополь:ВД «Аріал», 2011.476 с. 8. Макрушин Н.М. Экологические основы промышленного семеноводства зерновых культур. М.:Агропромиздат, 1985.280 с. 9. Насінництво з основами насіннезнавства / за ред. М.О. Кіндрука. / К.: Аграрна наука, 2012. 264 с. 10. Насінництво й насіннезнавство зернових культур / [за ред. М.О. Кіндрука]. К.: Аграрна наука, 2003. 240 с. 11. Насінництво й насіннезнавство овочевих і баштанних культур / [за ред. Т.К. Горової]. К.: Аграрна наука, 2003.328 с. 12. Насінництво й насіннезнавство польових культур / за ред. М.М. Гаврилюка.К.: Аграрна наука, 2007.216 с. 13. Практичне насінництво й насіннезнавство сільськогосподарських рослин: Навчальний посібник / за ред. В.В. Моргуна. Вінниця, 2018.286 с. 14. Строна И.Г. Биологические основы семеноводства. Сельскохозяйственная биология. 1980.№ 4.С. 483–489. 15. Строна И.Г. Общее семеноведение полевых культур. М.: Колос, 1966.464 с. 16. Сечняк Л.К., Кіндрук Н.А., Слюсаренко О.К. и др. Экология семян пшеницы.М.: Колос, 1983.349 с.
--------	---

Рекомендована література

Допоміжна

1. Гуляев Г.В., Мальченко В.В. Словарь терминов по генетике, цитологии, селекции, семеноводству и семеноведению. М., 1975. 178 с.
2. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні. (Видання щорічне)
3. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта. М.: Агропромиздат, 1985. 351 с.
4. ДСТУ 2240-93 Насіння сільськогосподарських культур. Сортіві та посівні якості. Технічні умови. Київ: Держспоживстандарт, 1993. 173 с.
5. ДСТУ 2949-94 Насіння сільськогосподарських культур. Терміни та визначення. Київ: Держспоживстандарт України, 1994. 173 с.
6. ДСТУ 4138-2002 Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначання якості. Київ: Держспоживстандарт України, 2003. 173 с.
7. Закон України «Про насіння і садивний матеріал» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/411-15>.
8. Інструкція з апробації сортів посівів зернових, зернобобових, кукурудзи, олійних, прядивних культур... К., 2003. 50 с.
9. Каленська С.М. Світові тенденції в розвитку насінництва. Сучасний стан та перспективи розвитку насінництва в Україні: Наукові праці Південного філіалу «КАТУ» Національного аграрного університету. Сільськогосподарські науки. Випуск 107. – Сімферополь, 2008. С. 26-32.
10. Кіндрок М.О. Організація внутрішньогосподарського насінневого контролю. Зб. наук. праць СГІ-НАЦ НАІС. Одеса, 2005. С. 26-35.
11. Коновалов В.П., Литвиненко Н.А., Маматов Н.А. и др. Грунтовой контроль сортовой чистоты как метод повышения сортовых качеств семян колосовых культур: методические рекомендации. Одесса, 2006. 11 с.
12. Либенко Н.А. Эффективность грунтового контроля семян стерильных аналогов материнских форм гибридов подсолнечника. НТБ ВСГИ. Одесса, 1988. №1(67).
13. Международные правила анализа семян /пер. Н.Н. Антошкиной/ М.: Колос, 1984.
14. Методика государственного сортоиспытания сельскохозяйственных культур. М.: Колос, 1971. Вып. 1/2. 478 с.
15. Шевченко В.Т. Методика определения урожайных свойств семян мягкой пшеницы по признакам развития зародышей. Ворошиловград, 1978. 20 с.
16. Методики випробування сортів на відмінність, однорідність та стабільність. Затверджені наказом Держсортслужби від 6 лютого 2003 р. №3-2-/139-17.
17. Методика проведення інспектування насінницьких посівів зернових культур. Посібник українського хлібороба / Науково-виробничий щорічник. 2012. Том. С. 175-182.
18. Міжнародні правила з тестування насіння /за ред. В.В. Волкодава/. Херсон, Видавництво Олді-плюс, 2011. 414 с.
19. Порядок організації внутрішньогосподарського насінневого контролю /В.В. Вишневський та ін./ Київ-Вінниця, 2016. 55 с.
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 р. № 97 «Про затвердження Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та форм сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал» [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/97-2017-%D0%BF>.
21. Гуляев Г.В., Мальченко В.В. Словарь терминов по генетике, цитологии, селекции, семеноводству и семеноведению. М.: Россельхозиздат, 1975.
22. Слюсаренко О.К., Гечу В.Л., Кіндрок М.О., Слюсаренко О.К. Запобігання травмуванню насіння та зменшення його шкідливості: Методичні рекомендації. О., 1990. 11 с.
23. Стандарты по контролю сортовой чистоты семян. Справочное пособие. Пер. с англ. Н.Н. Каменской. Под ред. Н.Г. Хорошайлова. М.: Колос, 1977. 144 с.
24. Строна И.Г., Макрушин Н.М. Экология семян, ее семеноводческое значение и перспективы дальнейших исследований. Селекция. и семеноводство. К.: Урожай, 1978. Вып. 39. С. 79–85.
25. Травмирование семян и его предупреждение [под. ред. И.Г. Строны]. М.: Колос, 1972. 160 с.
26. OECD schemes for the varietal certification or the control of seed moving in international trade guidelines for control plot tests and field inspection of seed crops. Guidelines for control plot tests and field inspection of seed crops. Paris. 2019. 37 p. <https://www.oecd.org/agriculture/seeds/documents/guidelines-control-plot-and-field-inspection.pdf>.
27. OECD Schemes for the Varietal Certification or the Control of Seed Moving in International Trade. Paris. 2021. 177 p. [//www.oecd.org/agriculture/seeds/documents/oecd-seed-schemes-rules-and-regulations.pdf](https://www.oecd.org/agriculture/seeds/documents/oecd-seed-schemes-rules-and-regulations.pdf).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Розподіл балів для оцінювання успішності	90-100	A	відмінно
	82-89	B	добре
	74-81	C	
	64-73	D	задовільно
	60-63	E	
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика навчального курсу передбачає обов'язкове:	Норми академічної етики
<ul style="list-style-type: none"> – самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю; – посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, відомостей; – дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права, не допускати плагіату та самоплагіату; – надання достовірної інформації про результати власної діяльності, використані методики та джерела інформації. 	<p>Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу академічної доброчесності СГІ-НЦНС», виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до науково-організаційного відділу</p>

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни